

הידושיו של מקרא

פרשת שופטים

צריך ביאור למה הדבר תלוי בזה, וכי דיינים משבט אחר לא ישפטו משפט צדק למי שאינו מבני שבטם.

או שבאמת יש לומר דושפטו את העם משפט צדק אינו תוצאה של מינוי השפטים בכל עיר ומכל שבט, אלא עניין בפני עצמו הוא דמצוות עשה יש על השפטים שישפטו משפט צדק, אבל א"כ יקשה למאי חזר הכתוב לומר לא תטה משפט אחר שכבר נצטוו לשפוט משפט צדק.

ועיין ברש"י הק' דביאר הא דושפטו את העם, דציווי הוא למנות דיינים מומחים צדיקים כדי שהם ישפטו משפט צדק, דממילא לפי זה ניחא דבאמת וישפטו את העם אינו תוצאה ממינוי השפטים בכל עיר ומכל שבט, וגם אינו מצוות עשה על השפטים לשפט צדק, דזה נאמר אח"כ בלא תטה משפט, אלא עניין אחר ציווי על ישראל למנות כאלו שפטים שהם מומחים וצדיקים.

רק דא"כ הדרא הקושיא דלעיל לדוכתא על מי יש ציווי זה, וכי כל אחד מישראל בידו למנות דיינים, ועוד מי בכל אחד בידו לדעת מי הם הצדיקים ובכל למנות דווקא מומחים וצדיקים.

אלא לכך נראה לומר דבאמת הציווי הוא על כל ישראל למנות שפטים, רק דלמנות בפועל לא שייך שימנה כל אחד מישראל,

שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק (טז, יח). צריך ביאור למה לא הקדים הכתוב לציווי זה דיבור של ה' אל משה לאמור כמו בכל מקום, ולמה מיד אמר הציווי בלא שום הקדמה.

עוד יש לעיין באמת למי נאמר ציווי זה, דאם נאמר דלכל ישראל נאמר, למה נאמר כן בלשון יחיד תתן לך, ואלא תאמר דנאמר הציווי למשה שיתן שפטים בכל מקום, א"כ יקשה מה היא דאמר הכתוב לשבטיך, וכי כל השבטים דשל משה הם, הרי שבטי ישראל נינהו, וממילא מזה משמע דכן נאמר ציווי זה לכל ישראל, רק דצריך ביאור למה נאמר בלשון יחיד.

עוד צריך ביאור מה היא דאמר הכתוב לשבטיך, וביאר רש"י דבעינן דיינים לכל שבט בכל עיר, דלמה באמת צריך דיינים של כל שבט לעצמו, וכי דינים שונים יש בין השבטים חלילה, הרי תורה אחת ניתנה לכל ישראל, ולמה דיין של שבט זה לא ידון אדם משבט אחר. וגם אם כן הוא מה יהא הדין בשאחד מן הצדדים משבט פלוני והשני משבט אחר, הרי אמרנו דלכל שבט דיינים משלו, ומי יוכל לדון בכהאי גוונא.

עוד קשה דמלשון הכתוב משמע דרק אם תתן שפטים בכל שעריך ולשבטיך אז יהא שישפטו את העם משפט צדק, ובאמת

ולכך ציווי זה נמסר לגדולי ומנהיגי ישראל שבכל דור, הם ימנו שופטים ושטרים בכל עיר ומכל שבט, והם צריכים לבדוק שימנו רק מומחים וצדיקים שהם ישפטו משפט צדק.

וממילא לפי זה ניהא למה לא נאמר בתחילה וידבר ה' אל משה לאמר, דבאמת הציווי אינו לכל איש ישראל שיעשה כן, דהרי אין זה ביד כל אחד למנות דיינים, אלא רק למנהיגי הדור, ולכך גם לא נאמר כאן ציווי למשה לבדו לומר וידבר אל משה בלא לאמר, דגם זה אינו נכון דאין זה ציווי למשה לבדו, אלא ציווי הוא לכל מנהיגי ישראל לדורותיהם, וממילא לכך נאמר ציווי זה בסתמא, ובכך כבר נבין שמי שעליו לקיים הציווי אלו מנהיגי הדור שבידם הדבר. וממילא גם ניהא למה נאמר תתן לך לשון יחיד, דבאמת אין זה ציווי לרבים אלא ליחידים.

ומה דאמר הכתוב דבעינן לשבטיך וכדביאר רש"י מכל שבט ושבט, יש לומר דבאמת כולם שופטים את כולם, ואין שום מניעה שיהא שופט משבט אחד דן את פלוני משבט אחר, רק דכדי שיהיו כולם כפופים לאותם דיינים, ולא יבואו לומר דזה דן בשביל קרוביו וזה לקרוביו, לכך בעינן דיינים מכל השבטים כולם, דבכך יהיו נאמנים על כל השבטים ולא יבואו להרהר עליהם.

וממילא לפי זה גם ניהא הקשר להמשך הכתוב ושפטו את העם משפט צדק, דאין זה רק ציווי למנות צדיקים וכדביאר רש"י, אלא דזה גופא שימנו לשבטיך מכל השבטים יגרום שישכימו כולם שמשפטיהם משפט צדק.

צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך (פז, ב). צריך ביאור למי נאמר ציווי זה של צדק צדק תרדוף.

ועיין ברש"י הק' דביאר דציווי הוא על לילך אחר ב"ד יפה, ובפשיטות משמע דהוא ציווי על כל איש ישראל הצריך לדון בפני ב"ד, אבל עיין בהמשך דברי רש"י בד"ה למען תחיה דכתב דכדאי הוא מינוי הדיינים הכשרים להחיות את ישראל ולהושיבן על אדמתן.

ולכאורה קשה דמדבריו אלו משמע דלמען תחיה איירי במינוי הדיינים שאין זה מסור לכל איש ישראל, אלא לממנים הדיינים דהם מנהיגי הדור וכפי שביארנו לעיל, וא"כ לכאורה סותר רש"י את דבריו מיניה וביה, דבתחילה ביאר פסוק זה על כל איש ישראל, ולבסוף ביאר על כל ישראל כולם במינוי הדיינים.

ועוד צריך ביאור מה באמת השייכות שח מינוי הדיינים או של מה שאולינן בתר ב"ד יפה להא דירשת את הארץ, דלמה דווקא זה שכרו של הרודף אחר הצדק.

ואולי יש לומר דבאמת איירי בכל איש ישראל דמצוה עליו לילך לב"ד יפה, ומה דאמר רש"י כדאי הוא מינוי הדיינים וכו' לא איירי במנהיגי הדור הממנים אותן דווקא, אלא דכל הבא לדון בפניהם הרי חלק לו במינוייהם ולכך גם לא יש שכר זה של למען תחיה וירשת את הארץ. ומה דדווקא זהו שכרו, אולי יש לומר דמשום שעל המזנה והחוטא אמר הכתוב דזה גורם דתקיא אתכם הארץ, ממילא מידה טובה מרובה במי שהולך בתר משפט צדק ומקיים המצוות כמשפטן, ממילא הוא

של מקרא

שופטים

חידוש

זוכה לוירשת את הארץ, היפך מן הא
דתקיא אתכם הארץ.

יוצא לאור ע'י הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו, מחבר גליון 'דפירשנו' על הדף היומי,
קרית קרעטשניף רחובות.

להנצחות ולרשימת תפוצה וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות למס' פאלפון
0533132203 או למייל sh0533132203@gmail.com